

मधिश्यति । हे उखे त्वं वायोर्धर्मः दीपकोऽन्तरिक्षलोकोऽसि । मातर्यन्तरिक्षे श्य-
सिति निश्चासवच्छेष्टां करोतीति मातरिश्वा वायुः ॥ धर्मः ॥ धृ क्षरणदीप्त्योः ।
धर्मा दीपकः । संचारस्थानप्रदानेन वायोर्दीपिकोऽभिव्यञ्जकोऽन्तरिक्षलोकः । हे
स्थालि तवोदरेऽप्यन्तरिक्षतृपस्यावकाशस्य वायुसंचारस्य सद्भावात्त्वमपि वायोर्ध-
र्मतृपासि ॥ क्षौरसि पृथिव्यसीति पूर्वमन्त्रे लोकद्वयतृपत्वमुखाया उक्तम् । अत्र
मातरिश्वनो धर्माऽसीत्यन्तरिक्षलोकतृपत्वमुच्यते । तस्मादिषां त्रयाणां लोकानां
धारणात् विश्वधा असि । विश्वं दधातीति विश्वधाः । विश्वधारणसमर्थ्यासि लोक-
त्रयतृपत्वात् । किं च । परमेण धाम्ना उत्तमेन बहुक्षीरधारणसामर्थ्यतृपेण तेजसा
हे उखे त्वं दृक्षस्व दृढा भव तन्निष्ठस्य क्षीरस्य गलनं वारयितुम् । अन्यथा भ-
ग्रायास्तव ह्रिद्रेण क्षीरं गलेत् । दृहि वृद्धि वृद्धाविति [धा० १७. ८४.] धातुर्यद्य-
पि वृद्धर्थस्तथापि दार्ये सति भङ्गाभावेन चिरमवस्थानादार्थ्यं नाम कालवृद्धिरेव
भवति । किं च हे उखे मा क्खः कुटिला मा भव । क्ख कौटिल्ये । यद्युखा कु-
टिला भवेत्तदानीमवाङ्मुखायां (33.) सत्यां तत्स्थं क्षीरं गलेत् । अतः क्षीरधा-
रणाय दार्यमकौटिल्यं चार्थ्यते । किं च । ते यज्ञपतिस्वत्सम्बन्धी यज्ञमानो मा
क्खर्षीत् कुटिलो मा भूत् । तन्निष्ठक्षीरस्कन्दनेनानुष्ठानविघ्न एव यज्ञमानस्य कौ-
टिल्यं तच्च तदीयेन दार्येन कौटिल्याभावेन च न भविष्यतीति प्रार्थ्यते ॥ २ ॥

a. वसोः पवित्रमसि शतधारं वसोः पवित्रमसि सहस्रधारम् । b. देव-
स्वा सविता पुनातु वसोः पवित्रेण शतधारेण सुष्ट्रा । c. कामधुक्षः ॥ ३ ॥

का० [४. २. २१.] वसोः पवित्रमिति पवित्रमस्यां करोत्युदग्वेति । अस्यामुखा-
यां स्थापनीयस्य पवित्रस्य प्रागग्रत्वं सामान्यतः प्राप्तमिति सिद्धवत्कृत्योदगग्रत्वं
(34.) विकल्प्यते ॥ हे शाखापवित्र वसोरिन्द्रदेवतानिवासहेतोः पयसः शोधकं
पवित्रं त्वमसि । पवित्रेण व्यवधाने सति क्षीरेण सह स्थाल्यां पततां तृणपर्णा-
दीनां प्रतिबध्यमानत्वात्पवित्रस्य क्षीरशोधकत्वम् । किंभूतं पवित्रम् । शतधारम् ।
शतसंख्या धारा यस्मिन् । तथा सहस्रधारम् । सूक्ष्मैः पवित्रहिदैः स्थाल्यां पत-
त्तीनां क्षीरधाराणां शतसहस्रसंख्याकानां सद्भावाद्दोदकत्वमाहर्तुम् । वसोः पवि-